

klizení podán ve lhůtě § 575 odst. 3. c. ř. s. Jen v tom směru také napadá v rekursu strana povinná usnesení prvního soudu. Touto otázkou se rekursní soud nezabýval a proto nezbylo, než usnesení jeho znovu zrušiti a se usnésti, jak se stalo.

Čís. 6433.

Úmluvy při objednávce zboží nelze jednostranně změnit poznámkami na faktuře, zaslané později se zbožím, proti níž objednatel ničeho nenamítal.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1926, Rv I 462/26.)

V červnu roku 1922 objednal žalovaný u nakladatelství K. a spol. výtisk obrazového díla »Krásy republiky Československé« se slovním doprovodem Dra H-a za 540 Kč, s tím, že kupní cena jest splatna v měsíčních splátkách po 20 Kč, počínajíc dodáním díla. V květnu 1923 zaslalo nakladatelství K. a spol. obrazové dílo, avšak bez slovního doprovodu. Žalovaný splatil pouze jednu měsíční splátku. Žalobu postupnice nakladatelské firmy o zaplacení zbytku 520 Kč procesní soud první stolice pro tentokráte zamítl, odvolací soud k odvolání žalobce uznal žalovaného povinným zaplatiti žalobci 520 Kč proti dodání slovního doprovodu Dr. H-a. **Důvody:** První soudce zjistil, že v roce 1922 objednal žalovaný u firmy »Nakladatelství K. a spol.« 1 výtisk obrazového díla »Krásy republiky Československé«, druhé vydání, obsahující 110 barevných reprodukcí dle originálů V. M-a se slovním doprovodem Dra H-a, úhrnem za 546 Kč, na které žalovaný splatil 20 Kč a zbytek že měl býti splacen po obdržení díla v měsíčních splátkách po 20 Kč, při čemž byla firmou K. vymíněna dodací lhůta po dohotovení díla, jakož i že dodána byla žalovanému pouze obrazová část díla a ohledně slovního doprovodu že se firma K. a spol. dopisy z března 1923 omlouvala odběratelům, že zbývá ku dodání slovní doprovod a že dodává dílo neúplné, což prý zaviněno nepředvídanými překážkami a zejména nemocí spisovatele Dr. Karla H-a, že však ihned po jeho výtisknutí dodatečně slovní doprovod odběratelům bude dodán, dále, že jak z účtu ze dne 25. května 1923 vychází na jevo, zaslala onu obrazkovou část na adresu žalovaného, slovního doprovodu Dra H-a mu však dosud nedodala. Tato skutková zjištění prvního soudce odpovídají souhlasnému přednesu stran a předloženým listinám a vlastně v odvolání ani nebyla napadena, pročť je i druhá stolice podle § 498 c. ř. s. svému rozsudku za základ položila. Odvolací soud neshledal proto odvolací důvod nesprávného ocenění důkazů za důvodný, má však za opodstatněný onen nesprávného právního posouzení věci. Odvolací soud sice přisvědčuje k názoru první stolice, že podle původního stavu věci dle platebních podmínek objednáčního listu ze dne 17. června 1922 dospělost měsíčních splátek po 20 Kč měla nastati teprv po obdržení díla, tudíž i slovního doprovodu Dra H-a. Na tom ničeho nebylo změněno, ani dopisem firmy

K. a spol. z března roku 1923, že doprovod dodá později, neboť výslovně v dopisu tom stojí, by odběratelé ujednané platební podmínky dodržovali a dopis ten nepovažovali za upomínku, nikoliv však v dopisu tom nestojí, by s placením měsíčních splátek začali ihned bez ohledu na nedodání slovního doprovodu, a výslovně v dopisu tom firma doznává, že doručení obrazové části díla jest dílo to ještě neúplné, z čehož lze dovodovati, že tímto dopisem na původních platebních podmínkách nic nebylo změněno a tudíž dospělost splátek ještě nenastala a neměl proto také žalovaný příčiny, se proti obsahu tohoto dopisu ohrazovati. Avšak změna nastala zasláním a přijetím faktury ze dne 25. května 1923 a současně zaslání obrazové části díla žalovaným. Žalovaný sám doznal, že obrazovou část díla tohoto mu zaslalou, jakož i účet na 540 Kč přijal, a ani netvrdí, že proti účtu činil námitky, naopak doznává, že po té dne 12. června 1923 zapravil první splátku 20 Kč. Toto jednání žalovaného nelze podle § 863 obč. zák. jinak vykládati, než, že se podmínkám účtu podrobil a je přijal, a že tím tudíž byla uzavřena nová smlouva mezi stranami ohledně splatnosti kupní ceny za dílo, neboť jinak by byl musel žalovaný dle poctivého obyčeje přijetí toliko obrazové části díla bez slovního doprovodu odepřítí neb alespoň proti obsahu faktury činiti námitky. V účtu jest stanoveno, že 540 Kč jest po obdržení v měsíčních splátkách po 20 Kč zaplatiti a že při nedodržení těchto platebních podmínek stává se celá kupní cena ihned splatnou a že námitky proti účtu jest podati do 3 dnů po obdržení zboží. Jelikož však žalovaný, jak není sporno, v placení splátek více nepokračoval, ani proti účtu námitky nepodal, nastala splatnost celé kupní ceny ve zbytku 520 Kč a, jelikož rovněž není sporno, že pohledávka ta žalující straně byla firmou K. a spol. postoupena, jest žalující oprávněna, žalovaný peníz proti žalovanému vymáhati. V dalším odůvodnil odvolací soud vzájemnou povinnost žalobkyně, dodati žalovanému slovní doprovod k dílu.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu z dovolacích důvodů § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s. Výtce nesprávného právního posouzení věci odvolacím soudem (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) nelze upřítí oprávnění. Smlouvu nelze z pravidla změnit jednostranným projevem vůle jedné strany, jakým jest zaslání faktury s různými poznámkami a doložkami. Výjimku činí pouze ustanovení § 88 druhý odstavec j. n. ohledně místa splnění, o kterýž případ zde nejde. Jinak platí zásada, že jednostranné poznámky ve faktuře nemají významu a může je kupitel nechat bez povšimnutí; nemá ani povinnosti pozastaviti poznámky takové a to ani dle zákona, ani dle obyčejového práva (§ 1 obch. zák.). Obyčejové právo nemůže v tom směru ani vzniknouti, poněvadž by bylo v rozporu s ustanoveními čl. 319 a 320 obch. zák. (Staub-Pisko komentář k obch. zák. str. 188 a 191). Zjistily-li tedy nižší soudy srovnale, že žalovaný objednal od firmy »Nakladatelství K. a spol.« jeden výtisk obrazového díla »Krásy republiky Československé« se slovním doprovodem Dra H-a za 540 Kč

a že měl trhovou cenu zapraviti po obdržení díla v měsíčních splátkách po 20 Kč, že žalovanému nebylo dosud dodáno celé dílo, nýbrž pouze jeho obrazová část, kdežto slovní doprovod od Dra H-a mu dodán nebyl a že firma »Nakladatelství K. a spol.« se omlouvala, že nedodává dílo celé, nýbrž neúplné a že bude slovní doprovod objednatelům dodán dodatečně ihned po vytisknutí, a zjistily-li dále, že ho dosud nedodala, usoudily správně oba nižší soudy, že za těchto okolností nenastala dosud dospělost měsíčních splátek tržové ceny, jelikož celé dílo, jak bylo objednáno, dosud žalovanému dodáno nebylo. Na tomto právním stavu nebylo nic změněno ani přijetím faktury ze dne 25. května 1925 žalovaným a na to následujícím zapravením první splátky, jak má mylně za to soud odvolací. Především nutno zdůrazniti, že žalující strana netvrdila ani v žalobě, ani za řízení před soudem procesním, že nastala změna původní smlouvy co do platebních podmínek tím, že žalovaný přijal fakturu, stanovící změněné platební podmínky, stanovící zejména ztrátu lhůt a splatnost celé tržové ceny v případě nedodržení splátkových lhůt. Žalobkyně tvrdila sice, avšak teprve v odvolání, že žalovaný neučinil námitky proti tomu, že slovní doprovod bude dodán později, a mlčky s tím souhlasil, nevyvozuje důsledků co do závaznosti a splnění smlouvy a dodala, že na jeho smluvní povinnosti se ničeho nezměnilo. Uvedla dále v odvolání, že měl žalovaný proto, že se jednalo o dílo obrazové, začít se splátkami ihned po obdržení obrazové části a že se stal z tohoto důvodu, poněvadž se splátkami nezačal, splatným celý peníz. Žalobkyně však vůbec netvrdila, že přijetím faktury s poznámkami, uvádějícími, že povinnost ku placení tržové ceny nastává dodáním účtu a že se stane celý peníz splatným nedodržením lhůt a zaplacením první splátky, se podrobil žalovaný mlčky změněným podmínkám platebním, takže splatnost celé pohledávky z tohoto důvodu nastala následkem včasného neplacení splátek. Odvolací soud řešil proto tuto otázku zbytečně, avšak i nesprávně. Faktura má povahu reální oferty jen tehdy, když se současně zasílá se zbožím neobjednaným, takže jen v tom případě přijetím zboží a přijetím současně zaslané faktury se uzavírá mlčky (§ 863 obč. zák.) mezi stranami smlouva za podmínek ve faktuře naznačených. Stala-li se však objednávka zboží napřed na základě obapolné úmluvy, nelze úmluvu tuto jednostranně změnit poznámkami ve faktuře, zaslané později se zbožím, kterých nelze srovnati s obsahem úmluvy. Obsahovala-li tedy faktura, zaslaná žalovanému, poznámky, že tržová cena jest splatnou po obdržení účtu (faktury) v měsíčních splátkách po 20 Kč a že při nedodržení jedné splátky nastává ztráta lhůt splátkových a celá tržová cena se stává neprodleně splatnou, a že námitky proti obsahu faktury dojdou povšimnutí jen, budou-li do tří dnů učiněny po obdržení zboží, jsou veškeré tyto fakturní dodatky s obsahem smlouvy se nesrovnávající bez účinku na obsah prvotní úmluvy, neboť úmluvu lze změnit nebo zrušit opět jen souhlasným projevem obou stran (disoluční smlouva) a nikoli jednostranným aktem (fakturou) jedné strany. Přijetím faktury nenastala tedy změna v původní smlouvě, nenastala ani zaplacením první splátky 20 Kč, následující po obdržení obrázkové části díla a po obdržení faktury, neboť nelze z jediné této splátky ještě s logickou nut-

ností vyvozovati, že splátkou tou přistoupil žalovaný na změněné podmínky platební, jak ve faktuře byly naznačeny, a že se chtěl vzdáti výhod, jež mu prvotní smlouva poskytovala, zvláště, když ihned na to neplacením dalších splátek zřetelně projevil, že, když celé dílo dosud nedodáno, na původních platebních podmínkách trvá (§ 863 obč. zák. a čl. 278 obch. zák.). Ostatně žalobkyně netvrdila ani mlčky projeveného podrobení se žalovaného podmínkám novým, ve faktuře vyznačeným a, pokud snad obsah odvolání tomu by nasvědčovali se zdál, neměl odvolací soud k novým těmto okolnostem jako k nepřipustným novotám přihlížeti (§§ 482, 513 a 504 c. ř. s.). Činiti námitky proti obsahu faktury nebyl žalovaný povinen, jak již z předu bylo uvedeno. Trvá tedy dosud původní smlouva, dle níž žalovaný je povinen až po dodání úplného díla (i se slovním doprovodem) začít s měsíčními splátkami po 20 Kč na trhovou cenu a jest tudíž do té doby žaloba předčasnou. Na tomto právním stavu nezměnilo se ničeho ani prohlášením žalující postupnice, že jest firma »Nakladatelství K. a spol.« ochotna ihned smluvní doprovod dodati, zaváže-li se žalovaná strana dlužnou částku, pokud byla ve lhůtách splatná, zaplatiti, neboť nebylo smlouvou ujednáno plnění navzájem celé tržové ceny proti odevzdání celého díla, jak § 1052 obč. zák. předpokládá, nýbrž žalovaný měl se své strany plniti toliko splátky na trhovou cenu a začít s nimi až po úplném dodání díla a mimo to neprokázala žalobkyně za sporu, že jest oprávněna za postupitelku firmu »Nakladatelství K. a spol.« činiti prohlášení, jaké ve sporu učinila, nehledě k tomu, že pouhým prohlášením, že plněno bude, bez současné reální nabídky není ještě nikterak dostatečně osvědčena pohotovost postupitelky skutečně plniti, zejména, když se plnění slibuje pod další novou podmínkou okamžitého zaplacení, ať již celé kupní ceny, nebo splátek již dospělých. Vzhledem k vývodům dovolací odpovědi dlužno dodati, že dovolací soud nesdílí právního názoru žalobkyně, že dodavatelka dodáním obrázkové části díla vlastně již splnila svou povinnost, vždyť slíbený historický a kulturní výklad k obrázkům měl jim dodati význam a cenu, což dodatelka sama ve svém omluvném přípise z března 1923 uznává, označujíc dodanou část jako dílo neúplné a slibujíc dodati slovní doprovod obrázků dodatečně. Pokud se žalobkyně nyní dovolává ustanovení § 1052 obč. zák., a tvrdí neutěšené majetkové poměry žalovaného, vyvozujíc z nich, že jest oprávněna, dokud nebude jí dána jistota, že trhovou cenu obdrží, zadržeti si část plnění a pokud tvrdí, že nyní byl již slovní doprovod žalovanému zaslán, dovolává se okolností, kteréž nebyly předneseny před skončením řízení před soudem první stolice, k nimž nelze tudíž jako k nedovoleným novotám v řízení dovolacím již přihlížeti (§ 504 c. ř. s.). Poukaz na rozh. čís. 3919 sb. n. s. jest nepřipadným, neboť právní případ, jenž tam byl řešen, jest podstatně rozdílným od případu tohoto, tam šlo o zrušení smlouvy pro tvrzené faktické vady dodaného díla, zde jde o otázku dospělosti tržové ceny.

Čís. 6434.

Zamítl-li soud první stolice žalobu o obnovu rozsudkem, ač ji měl vzhledem k § 543 c. ř. s. odmítnouti usnesením, a odvolací soud napa-